לא תתייחד עמו אלא בעדים · פירוש בקונטרס משום גט ישן ולא פירש לטעמיה דפירש בגיטין (דף עג.) דבמהיוס אם מתי מגורשת למפרע משעת נתיבה ולא תתייחד עמו משום חשש קידושין כמו המגרש אשתו ולבה עמו בפונדקי בית הלל אומרים לריבה הימנו גט שני (שם דף פא·) [ולא שייך גט ישן כלל לפירוש דהתם] וכן משמע התם בגמרא אבל לרבינו תם דמפרש מה היא באומן הימים קאי אמהיוס אם מתי ונעשה כאומר מעתה שאני בטולה שאין דעתו לגרשה אע"פ שאומר מהיום אלא שעה אחת לפני מיתתו הוי טעמא משום גט ישן ובתוספתא משמע כפי' רבינו תם* **שפיר** קאמר לך דכתיב ויכר יוסף · זה שבא עולה כאן והלך עם אביו למדינת הים ועתה כשחזר ואמר לא ידענא לך מיחזי כשיקרא כי היה לו לידע אם הוא אחיו אם לאו כיון שמכירו קודם לכאי קאמר רב חסדא דשפיר קאמר ליה שאיט מכירו כדאשכחן ביוסף: **אמר** ליה אית לי סהדי ומסתפינא מיניה דאיניש אלמא הוא · גרמא לר"י דמיירי שהבית עדים ואומרים אותו עדות שאתה שואל לא נאמר (ד) לך כלום עליו דרגלים לדבר שהוא אלם אמר ליה זיל כו' פי' לך הבא אותם עדים עצמם שירלים להעיד (ה) עליך שיעידו שאינו אחיך או שיאמרו שאינם יודעים אם הוא אחיך אם לאו וקאמר השתא נמי כיון שירלים ממנו שקרו לומר איט אחיו או שאינו יודעים אם הוא אחיו אבל אם אין רגלים לדבר אין נראה כלל שיהא נאמן לומר דגברא אלמא הוא דאם לא כן כל אדם יאמר על חבירו שהוא גברא אלמא ויביא הוא עדים ואם לא יביא יפסיד ועוד דקאמר השתא נמי אתו ומסהדי אתו משום דמסתפו מיניה הני סהדי מסתפו מיניה כולי עלמא:

תרתי לא עבדי · שיסתקו ולא יעידו האמת ועוד שיאמרו שקר וכן גבי שפחה:

במסיחה לפי תומה · ואפילו הכי היא ובעלה אינן נאמנין אע"ג דיוחנן אוכל חלות (נעיל דף כו.) היה נאמן על עצמו במסיח לפי תומו הני מילי לתרומה אבל הכא מעלה עשו ביוחסין [אומר ר"י דמסיח לפי תומו אינו כשר אלא לעדות אשה] דרבנן כדאמר ביבמות והכא בשבויה הקילו]* : ואם

ר"ל ומסתפו . יעב"ן

ר"י כ"י

תת נושא
בירור-אם יש להעיד עדות האמוראים בדין (ש"ע) הסתרה בין משנתנו ובא בדין) בתנאי

[כל זה מבואר בסוגיית ב"ק קיד:]

*מה לי לשקר אן דלמא לא אמרינן ומאי שנא מההוא מעשה דהוה גברא דאגר ליה חמרא לחבריה א"ל לא תיזיל באורחא דנהר פקוד דאיכא מיא, זיל באורחא דנרש דליכא מיא ואזל איהו באורחא דנהר פקוד ומית חמרא, אתא לקמיה דרבא א"ל אין, באורחא דנהר פקוד אזלי מיהו לא הוו מיא אמר *רבא מה לי לשקר אי בעי א"ל באורחא דנרש אזלי ואמר ליה אביי **מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן? הבי השתא התם ודאי איכא עדים דאיכא מיא הכא ודאי איטמי חיששא הוא ובמקום חיששא אמרינן: אם יש עדים אפילו עבד ואפילו שפחה נאמנין: ואפילו שפחה דידה מהימנא ורמינהי *לא תתייחד עמו אלא ע"פ עדים ואפילו ע"פ עבד וע"פ שפחה רוץ משפחתה מפני שלבה גס בשפחתה? אמר רב פפא *בשבויה הקילו רב פפא אמר הא בשפחה דידה הא בשפחה דידה, ושפחה דידה לא מהימנא הא קתני אין אדם מעיד על עצמו הא שפחה דידה מהימנא? שפחתה נמי כעצמה דמי רב אשי אמר הא והא בשפחה דידה-ושפחה מיחזא חזיא ושתקה התם דשתיקתה מתירתה לא מהימנא הכא דשתיקתה אוסרתה מהימנא, השתא נמי אתיא ומשקרא? תרתי לא עבדה *כי הא דמרי בר איסק ואמרי לה חנא בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאה א"ל פלוג לי בנכסי דאבא א"ל לא ידענא לך, אתא לקמיה דרב חסדא א"ל שפיר קאמר לך, דכתיב °ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירהו *מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן א"ל זיל אייתי סהדי דאחוה את א"ל "אית לי סהדי *ומסתפינו מיניה, דגברא אלמא הוא" א"ל לדידיה זיל (ו) אייתנהו את דלאו אחוך הוא, א"ל "דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה? א"ל "הכי דאיננא לך ולכולהו אלמי חברך, השתא נמי אתו ומשקרי? תרתי לא עבדי, לימא כתנאי זו עדות איש ואשה תינוק ותינוקת אביה ואמה ואחיה ואחותה אבל לא בנה ובתה לא עבדה ושפחתה ותניא אידך הכל נאמנין להעיד חוץ מהימנה ובעלה? דרב פפי ודרב אשי תנאי היא, דרב פפא [מי] לימא תנאי היא? אמר לך רב פפא 'כי תניא היא במסיחה לפי תומה כי הא *דכי אתא רב דימי אמר: רב חנן בר קרטיגנאה משתעי-מעשה בא לפני רבי יהושע בן לוי ואמרי לה רבי יהושע בן לוי מישתעי-מעשה בא לפני רבי באדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר "אני ואמי נשבינו לבין העובדי כוכבים יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי, ללקט עצים דעתי על אמי" והשיאה ר' לכהונה על פיו: **מתני'** אמר ר' זמרה בן הקצב "המעון הזה, לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עובדי כוכבים לירושלים ועד שיצאו אמרו לן "אין אדם מעיד על עצמו: **גמ'** תנא *ואעפ"כ ייחד לה בית בחצרו וכשהיא יצאה יצאה בראש בניה ובסוף בניה רבא אבי' כהן לעשות בגרושה בן: התם הוא דבשבויה הקילו אבל הכא לא אן דלמא לא שנא: ת"ש דתרגיא *המגרשת אשתו לאחר נשא בשכונתו ואם

תוספות רי"ד

איפשטא ולקולא עבדי' בעי ר"א לא נחבאתי ולא נסמאתי מדו מי אמרינן מה לי לשקר במקום חישש אי לא. ולא איפשטא ולקולא עבדי' ואם יש לתן עדים אפילו עבד ואפילו שפחה ואפילו שפחה דידה מהימני ורמינהו לא תתיחד עמו אלא בעדים אפילו עבד ואפילו שפחה רוץ משפחתה מפני שלבה גס בשפחתה. פי' נבי שכ"מ שנתן גט לאשתו דרישינן שמא יבוא עליה ותהי' צריכה גט שני שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ואסיק ר"א הא והא בשפחה דידה ושפחתה מיחזא ושתקה התם דשתיקותא מתירתה לא מהימנא והכא דשתיקתה אוסרתה מהימנא השתא נמי אתיא ומשקרא תרתי לא עבדי' פי' הדא ששתקה מלהעיד האמת ועוד שתעיד שקר · תנא זו עדות כשר איש ואשה תינוקת ותינוק אביה ואמה אחיה ואחותה אבל לא כשרין להעיד ואם הבן פסיח ל"ת ואומר אני ואמי נשבינו לבין העובדי כוכבים ויצאתי לשאוב מים וללקוט עצים ודעתי על אמי והשיאה ר' להכהונה על פיו. פי' מסיח ל"ת יקרא ב"ז שלא בא לפני ב"ד להעיד אלא מספר עם דבריו · והשומעים מפיו מגידים לב"ד וכ"ש שהעבד ואשה נאמנים גם הקטן נאמן ולגבי מה בעלך שעבד ואשה נאמנים כדתנן החזקונו לחות מביאים עד פני עד (עד) אומר אפילו שמע מן התינוקות אומרים הרי אנו דולכים לספוד ולקבור את איש פ' והשתא השומע מן התינוקות מעיד תינוקות עצמן לא ס"ש: [כתני'] א"ר זכריה וכו' · תנא אע"פ · פי' אע"פ שאומרה לו לפי שקיבה כהן יחד לה בית בחצירו כשהיא יוצאה יוצאה בראש בניה וכשהיא נכנסת נכנסת בסוף בניה · ופי' כדי שלא יתייחדו · בעי אביי מהו לעשות כן בגרושה · פי' לדור עמה בהצר התם בשבויה הקילו אבל הכא לא. א"ד ל"ש. ת"ש

מסורת הש"ס

[ב"ב נ: קידושין מה: וש"נ]

[ל"ל רבה ופי' מוס בכתובות לו. ד"ה ואמר] [ב"ב נב: קידושין מה: ושם נסמן]

[נעיין עג.]

[נעיל כג: וש"נ]

נוסחאות ל"ר"ש סתירה בין משנתנו לברייתא בהם נאמרת לדעיל שלא נאמר בהם מקור בקלין שבהתה אינה נאמנת

נוסחאות מהגה

תת נושא
"תרתי לא עבדי":
ז) לעדות
ב) ולהעיד שקר

תת נושא
בירור-אם יש להעיד עדות האמוראים בדין (ש"ע) הסתרה בין משנתנו ובא בדין) בתנאי

נוסחאות מהגה
שאלות בדינו הרחקות שונות בדינו מגורת ביחס לבין שיגרש את אשתו

הגהות הב"ח

(א) גמ' זיל אייתי לה: (ב) רש"י ד"ה בשפחה (דרחמת לה לגבירתה לו) תלמ"ת וכ"כ ס"ל לין זה: (ג) ר"ה זיל אייתי לה: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' לא נאמר כלום דרגלים כל"ל ופי' לך ופי' עליו נמתק: (ה) בא"ד להעיד שיעידו כל"ל והי' עליו נמתק:

הגהות מהר"י לנדא

(א) תוס' ד"ה במסיחה. אלא לעדות אשה כדאמר ביבמות והכא בשבויה דרבנן הקילו כל"ל:

[פי' נסבא שבועה במקום. עיון וכן פי' רשב"ם בב"ב קטו.]

[שמעות פ"ג ע"ב]

* תוספתא על סוגיית אלו דומים לאלו בתוספתא ריש אל"ג. ז' ברייתא [קידושין סה: וש"נ] בכתובות לו. ב"מ מה: [ב"ב בתוס' הרא"ש]

* נוכחות שבתה (ו) בדומה דאל"ג אינה מועילה

* ולקמן: לאו אורחא אלא לאחר ק

כ"מ לקמ: ע"ש

שם יבמות פח.